

Utviklingsminister Heikki Holmås

8114 Dep.

0032 OSLO

13. september 2012

Utdanning som et utviklingspolitisk mål etter 2015

De norske utdanningsnettverkene *Global Campaign for Education* og *Fagforumet Utdanning for Utvikling* oppfordrer utviklingsminister Heikki Holmås til å ta ledelsen i arbeidet for at utdanning blir et sentralt mål i utviklingspolitikken etter 2015.

Tusenårsmålene og målene om *Utdanning for Alle* har hatt stor betydning som rammeverk for politisk mobilisering nasjonalt og internasjonalt: 37 millioner flere barn går på skolen enn for ti år siden, herunder 24 millionerⁱ jenter. Imidlertid er det, til tross for gode resultater, fortsatt store uløste oppgaver. I følge *Global Monitoring Report 2011* er 61 millioner barn uten skolegang. 42 % av disse bor i land berørt av krig og konflikt, og en tredjedel har nedsatt funksjonsevne. I tillegg er 796 millioner voksne analfabeter. Frafallet av elever underveis er stort og ca 200 millionerⁱⁱ barn har for lavt læringsutbytte.

Utdanning er både en rettighet i seg selv og en forutsetning for å oppfylle andre rettigheter.

Utdanning er viktig for utvikling av både individ og samfunn. Utdanning kan bidra til økonomisk vekst og mindre fattigdom. Den må inngå som en naturlig del av all nødhjelpsrespons og er helt nødvendig for å møte klimaendringer og omstilling til bærekraftig utvikling. Utdanning legger dessuten grunnlaget for demokrati, dannelse og en kritisk offentlighet. Muligheten til utdanning er særlig viktig for de gruppene som i størst grad har vært utestengt, som jenter og særlig sårbare grupper.

Vi ber derfor Norge være en pådriver for å fremme utdanning som et sentralt utviklingsmål etter 2015 med vekt på:

- **lik tilgang til utdanning**
- **økt kvalitet og styrking av læreres kompetanse**
- **livslang læring, fra tidlig barndom til voksen alder**
- **utdanningsmål som forplikter alle land**

Norge har særlige forutsetninger for å bidra positivt. Den norske barnehagetradisjonen vektlegger barndommens egenverdi og læring gjennom lek. Læringsutbyttet øker i grunnskolen, og trivselen er høy. Den norske skolen er en av verdens mest inkluderende skoler, basert på et bredt kunnskapssyn. Vi har lang erfaring med partnerskap mellom lærere, lokale myndigheter og stat, også når det gjelder rekruttering til lærerutdanningene og etter- og videreutdanning. Vi har et lovverk som sikrer voksne rett til opplæring.

1. Lik tilgang til utdanning

Barnekonvensjonens artikkel 28 og Den internasjonale konvensjon om kulturelle, sosiale og økonomiske rettigheter artikkel 13 slår fast at alle barn har rett til gratis og obligatorisk grunnutdanning. Utdanning må gjøres tilgjengelig for alle barn, også dem som lever i områder med konflikt og kriser eller er på flukt. Skoler må beskyttes fra vold og konflikt og anerkjennes som "fredssoner". Skolebygg må gjøres tilgjengelige for alle og tilpasses klimatiske og geografiske forhold som gjør bygningene tryggere i møte med ekstremvær og naturkatastrofer. Utdanning må inngå som en naturlig del av all nødhjelpsrespons.

2. Økt kvalitet og styrking av læreres kompetanse

Det enkelte lands kapasitet til å utdanne og rekruttere flere lærere må styrkes, både som før- og etterutdanning. God utdanning tar utgangspunkt i kontekst og kultur. Den er inkluderende og tilpasset elevenes evner og behov. Undervisningen må skje i trygge læringsmiljøer, fri for vold og fysisk avstraffelse og på et språk som elevene behersker.

3. Livslang læring fra tidlig barndom til voksen alder

Våre tidligste leveår er avgjørende for senere utvikling og læring. Det gjelder ernæring og helse, men også muligheten for lek, utforskning og læring i trygge omgivelser i tidlig barndom og førskolealder. Selv om trenden er positiv mht. deltakelse i grunnutdanning, må flere få tilbud om skole utover 5 år. Ikke minst er det behov for en yrkesopplæring som er relevant for den enkeltes framtidsutsikter. Bare 5 % av utdanningsbistanden går til ungdomstrinnet/videregående opplæring. Manglende muligheter skaper misnøye blant ungdom, og hindrer rekruttering til høyere utdanning. Høyere utdanning på sin side sliter med manglende kompetanse og lite ressurser. Både ungdom og voksne må få tilbud om opplæring i grunnleggende ferdigheter.

4. Utdanningsmål som forplikter alle land

Nye utviklingsmål må forplikte statene til å innfri retten til utdanning. Nasjonale myndigheter har hovedansvaret for å utvikle gode, inkluderende utdanningssystemer som når ut til de mest marginaliserte. Det gjelder ikke minst i mellominntektslandene og OECD-landene, siden 70 prosent av verdens fattigste bor i mellominntektsland. Norge bør være pådriver i å utvikle mål som adresserer store ulikheter i utdanningstilbudet på landnivå og bidrar til utvikling for de mest marginaliserte gruppene. Målene må følges med indikatorer som gjør det mulig for verdenssamfunnet å overvåke fremgang.

Det internasjonale samfunnet må samtidig forplikte seg til å støtte stater som ikke har nok kapasitet til selv å innfri. Spesielt gjelder dette lavinntektsland og sårbare stater. UNESCO har beregnet et årlig merbehov på 16 milliarder USDⁱⁱⁱ til lavinntektsland for å nå målene. Utdanning må gis høy prioritet i internasjonale fora og i bilaterale relasjoner, både i form av faglige dialoger og konkrete samarbeidstiltak. Norge bør innta en tydelig posisjon i å fremme dette arbeidet.

Vi anbefaler videre dialog og inviterer til det etter hvert som debatten om utdanning og utviklingsmålene etter 2015 utvikler seg på den globale arenaen. Organisasjonene i våre nettverk har tett dialog med partnerne i Sør og vi kommer gjerne med videre innspill til mer konkrete målformuleringer på et senere tidspunkt.

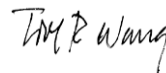
Vennlig hilsen

Knut Patrick Hanevik
Dekan
Fakultet for lærerutdanning og internasjonale studier Høgskolen i Oslo and Akershus

Rikke Bekkevold
Daglig leder
Atlas-alliansen

Tove R. Wang
Generalsekretær
Redd Barna

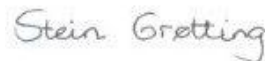
Elisabeth Rasmusson
Generalsekretær
Flyktningehjelpen

Erik Schreiner Evans
Leder
SAIH

Kari Vestbø
Daglig leder
Hei Verden

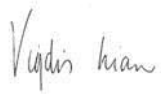
Stein Grøtting
Leder
Skolenes Landsforbund

Helen Bjørnøy
Generalsekretær
PLAN-Norge

Svein Grønnern
Generalsekretær
SOS-barnebyer

Vigdis Lian
Leder
UNESCO-kommisjonen

Arnstein Grendahl
Generalsekretær
Norges Handikapforbund

Bernt Gudmund Apeland
Generalsekretær
UNICEF-Norge

Mimi Bjerkestrand
Leder
Utdanningsforbundet

ⁱ Unesco Education For All Global Monitoring Report 2011

ⁱⁱ Brookings Institute

ⁱⁱⁱ Unesco Education For All Global Monitoring Report 2011